

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування
30 серпня 2023 р., протокол № 5
Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

ПРОГРАМА ПРАКТИК

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 051 «Економіка»
освітньо-професійна програма «Економіка»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра фінансів та цифрової економіки

Схвалено на засіданні кафедри
фінансів та цифрової економіки
28 серпня 2023 р., протокол № 9

Завідувач кафедри

Наталія ВИГОВСЬКА

Гарант освітньо-професійної
програми

Світлана ОБИХОД

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 2

Програма практик для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійна програма «Економіка» / Укладачі: д.е.н., доц. Ущатовський Ю.В., к.е.н., доц. Обіход С.В., к.е.н., доц. Овандер Н.Л., к.е.н. Ткачук В.О. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2023. – 15 с.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
I. Програма науково-дослідної практики.....	4
1. Мета та основні завдання.....	4
2. Зміст практики.....	5
3. Форми та методи контролю.....	7
4. Вимоги до оформлення звіту.....	7
5. Критерії оцінювання практики.....	8
II. Програма переддипломної практики.....	10
1. Мета та основні завдання.....	10
2. Зміст практики.....	12
3. Форми та методи контролю.....	13
4. Вимоги до оформлення звіту.....	14
5. Критерії оцінювання практики.....	15
III. Рекомендована література.....	16

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 3

Вступ

У Державному університеті «Житомирська політехніка» практична підготовка є невід'ємною складовою освітнього процесу та здійснюється відповідно до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Державного університету «Житомирська політехніка», що розроблене відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами), листів Міністерства освіти і науки України від 07.02.09 р. № 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених Державною науковою установою «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» у 2013 році. Практична підготовка здобувачів вищої освіти як одна із форм організації освітнього процесу здійснюється шляхом проходження практики на базах практики, що забезпечують практичну підготовку.

Освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» за освітнім ступенем «магістр» за денною та заочною формами навчання передбачено науково-дослідну практику та переддипломну практику, що проводяться на оснащених відповідним чином базах практики. Практична підготовка здійснюється в умовах професійної діяльності під керівництвом науково-педагогічного працівника університету та фахівця від бази практики.

У наскрізній програмі практик розглядаються загальні питання організації, проведення і підведення підсумків усіх видів практики здобувачів вищої освіти, що конкретизуються у Методичних рекомендаціях з проходження науково-дослідної та переддипломної практик для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка» за освітнім ступенем «магістр».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 4

I. Програма науково-дослідної практики

1. Мета та основні завдання науково-дослідної практики

Науково-дослідна практика магістрів є обов'язковим освітнім компонентом освітньо-професійної програми «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» (освітній ступінь «магістр») і має на меті набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань в сфері економічних відносин, підбір фактичного матеріалу для написання випускної магістерської роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.

Предметом науково-дослідної практики є науково-дослідна робота як специфічний вид науково-практичної діяльності в галузі науки і освіти: поглиблення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду студентів, дослідження проблем соціально-економічного розвитку України та вміння пов'язувати їх з обраним напрямом наукового дослідження, визначати структуру та логіку майбутньої магістерської роботи.

Метою науково-дослідної практики є набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань в сфері економічних відносин, підбір фактичного матеріалу для написання випускної магістерської роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.

Студенти протягом науково-дослідної практики мають вирішити такі завдання:

- здійснити аналіз літературних джерел відповідно до обраної наукової проблеми дослідження майбутньої магістерської роботи, що пов'язана зі спеціалізацією кафедри;
- з'ясувати рівень дослідження обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі та специфіку невирішених, або ж недостатньо вивчених, питань;
- ознайомитись із результатами наукових праць провідних спеціалістів академічних та галузевих інститутів щодо обраного напрямку досліджень;
- визначити структуру та основні завдання магістерської роботи;
- оволодіти методикою обробки та аналізу статистичних даних;
- апробувати основні теоретичні та практичні рекомендації магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, рекомендацій до органів влади й управління тощо).

Науково-дослідна практика повинна відповідати напрямку наукових досліджень студента магістратури, його індивідуальної освітньої траєкторії. Під час такої практики передбачена можливість використання студентом нових методів в отриманні необхідних аналітичних результатів магістерської роботи..

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 5

2. Зміст практики

Зміст науково-дослідної практики полягає у залученні студентів-магістрантів до самостійної дослідницької роботи, ознайомленні з методикою проведення науково-дослідної роботи в академічних та спеціалізованих інститутах, питаннями реалізації теоретичних та наукових розробок в сфері їх професійної діяльності. Науково-дослідну практику магістранти проходять в Державному університеті «Житомирська політехніка», кафедра фінансів та цифрової економіки. Студенти з дозволу кафедри можуть самостійно обирати місце її проходження. Побаження студента мають бути обґрунтовані у заяві на ім'я завідувача кафедри, до якої має бути прикріплений лист відповідного навчального закладу чи наукової установи зі згодою прийняти дану особу для проходження науково-дослідної практики.

Зміст науково-дослідної практики направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених ОПП «Економіка»:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК12. Здатність обґрунтовувати необхідність цифрової трансформації економіки та напрямів її застосування.

Отримані знання в результаті проходження науково-дослідної практики стануть складовими таких **програмних результатів** навчання за спеціальністю 051 «Економіка»:

ПРН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 6

економічної діяльності.

ПРН5.Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

ПРН7.Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН8.Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

11.Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

14.Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

Основні завдання науково-дослідної практики відображаються в індивідуальному графіку. Студент здійснює відмітки та записує зміст та обсяг виконаної роботи та її результати протягом всієї практики. Фактичне виконання засвідчують науковий керівник та керівник практики з відповідною відміткою про виконання.

Зміст науково-дослідної практики передбачає:

- розробку індивідуального графіку проходження практики та узгодження його з науковим керівником магістерської роботи та керівником практики;
- формулювання орієнтовної теми магістерської роботи, визначення предмету та об'єкту дослідження. Розробка завдання на магістерську роботу та плану роботи магістра. Узгодження їх з науковим керівником;
- ознайомлення з науково-інформаційними джерелами з обраної наукової проблематики та формування бібліографії;
- ознайомлення зі змістом авторефератів дисертацій за останні три роки за обраним напрямом досліджень;
- ознайомлення зі змістом публікацій у фахових виданнях за останні два роки за обраним напрямом досліджень;
- збір та обробка відповідними методами фактичного та статистичного матеріалу щодо стану об'єкту дослідження та оформлення їх у відповідні розрахункові таблиці;
- ознайомлення з нормативно-правовою документацією за обраною проблематикою та формування напрямів удосконалення щодо стану об'єкту дослідження;
- підготовка тексту доповіді (виступу) для участі у науковій конференції за обраною проблематикою;
- участь у науковій конференції (обов'язкова);
- підготовка наукової статті за обраним напрямом досліджень;
- виконання індивідуального завдання з обраної проблеми досліджень;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 7

– оформлення звіту з практики.

3. *Форми та методи контролю*

Робота практиканта з виконання програми практики контролюється науковим керівником. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. *Форма звітності здобувача вищої освіти за практику* – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші.

Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти (з диференційованою оцінкою) в комісії. Формою контролю є диференційований залік.

Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених закладом вищої освіти.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедри фінансів та цифрової економіки, а загальні підсумки практики підводяться на вченій раді факультету бізнесу та сфери обслуговування.

4. *Вимоги до оформлення звіту*

За результатами проходження науково-дослідної практики студенти складають та подають на кафедру Звіт про проходження практики. Звіт підписується керівником практики на титульному аркуші.

Матеріал звіту доцільно подати у такій послідовності:

1. Титульна сторінка звіту.
2. Календарний графік та індивідуальне завдання, що зазначені у щоденнику науково-дослідної практики
3. Зміст звіту із зазначенням сторінок
4. Вступ.
5. Основна частина:
  1. Напрями та характеристика наукової роботи установи, на якій магістрант проходить практику.
  2. Огляд наукової літератури (стислий аналіз науково-інформаційних джерел, які практикант проаналізував та підібрав для підготовки кваліфікаційної магістерської роботи).
  3. Аналіз та оцінка предмету та об'єкту дослідження на основі зібрання науково-теоретичного, статистичного та фактичного матеріалу.
  4. Результати наукових праць за обраною тематикою.
6. Висновки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 8

7. Додатки.

Звіт виконується українською мовою без стилістичних, орфографічних і синтаксичних помилок. Загальний обсяг звіту з практики не повинен перевищувати 40 сторінок друкованого тексту 14 (шрифт – Time New Roman, розмір – 14, інтервал – 1,5. Поля: верхній – 2 см, нижній – 2 см, лівий – 2,5 см, правий – 1 см).

Текст, що наводиться в таблицях та рисунках звіту, оформлюється шрифтом Times New Roman 12 з міжрядковим інтервалом 1,0, без відступу. Назви таблиць і рисунків наводиться жирним шрифтом, слова “Таблиця 1” та “Рис. 1” – курсивом. Назви та номери стовпчиків в таблицях наводяться курсивом з вирівнюванням по центру. Назви рисунків вирівнюються по центру.

Звіт про проходження практики здається в терміни, визначені в Графіку роботи здобувачів вищої освіти.

5. Критерії оцінювання практики

Оцінка проходження науково-дослідної практики складається із суми балів, які виставляються комісією на основі розгляду змісту звіту про практику та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Бали	Критерії оцінювання
A	Відмінно	90 – 100	Студент у повному обсязі виконав завдання науководослідницької практики, отримав позитивні відгуки керівників практики, послідовно та логічно доповів про результати практики під час захисту, продемонстрував глибокі знання з досліджуваної теми та вміння чітко формулювати власні думки, супроводжував доповідь змістовними ілюстративними матеріалами, надав вичерпні аргументовані відповіді на всі запитання
B	Добре	82 – 89	Студент повністю виконав завдання, отримав позитивні відгуки керівників практики, але з окремими несуттєвими зауваженнями, достатньо змістовно доповів про результати практики, під час захисту супроводжував доповідь ілюстративними матеріалами, в цілому аргументовано і без суттєвих помилок відповіді на всі запитання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 9

C		74 – 81	Програма практики виконана. Компетентність студента вища за середній рівень, проте нижча за попередній. Наявні незначні неточності при оформленні звіту або при його захисті
D	Задовільно	64 – 73	Студент виконав завдання науково-дослідницької практики, але з окремими недоліками, висвітленими у відгуках керівників практики, доповів про результати практики під час захисту без суттєвих порушень послідовності розкриття змісту, продемонстрував недостатньо глибокі знання з досліджуваної теми, не супроводжував доповідь ілюстративними матеріалами (або матеріали використовувались, але були незмістовними), неповно або недостатньо аргументовано відповів на запитання, припустив окремі помилки у своїх відповідях
E		60 – 63	Програма практики виконана не в повному обсязі. Є принципові помилки в оформленні звіту. Студент недостатньо добре володіє матеріалом. Компетентність – нижча за середній рівень
FX	Незадовільно	35 – 59	Програма практики не виконана. Необхідна досконала переробка звітного матеріалу
F		1 – 34	Програма практики не виконана. Необхідне повторне проходження практики

Складовою загальної суми балів захисту звіту про практику є:

1) сума балів за зміст звіту про практику окремо за кожним структурним розділом програми практики;

2) бали безпосередньо за захист звіту про практику.

Шкала балів, які враховуються при виставленні підсумкової оцінки за практику:

1. Обґрунтування теми та складання плану дослідження 0-10 балів.

2. Огляд джерел інформації 0-20 балів.

3. Результати наукових досліджень 0-50 балів.

4. Оформлення звіту 0-10 балів.

5. Захист звіту з практики 0-10 балів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 10

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку (індивідуальний навчальний план) здобувача вищої освіти за підписами членів комісії. Оцінка здобувача вищої освіти за практику враховується стипендіальною комісією при призначенні стипендії разом з його оцінками за результатом підсумкового контролю.

II. Програма переддипломної практики

1. Мета та основні завдання

Заключною ланкою практичної підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка» зі спеціальності 051 «Економіка» є переддипломна практика, яка проводиться перед виконанням кваліфікаційної роботи. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, збирається фактичний матеріал для виконання кваліфікаційної роботи.

Метою переддипломної практики є застосування набутих теоретичних знань та науково-дослідних навичок здобувачами вищої освіти для розв'язання складних соціально-економічних, виробничо-технічних і морально-психологічних проблем з високою економічною ефективністю в умовах виробничо-господарської діяльності підприємства (установи, організації) певного регіону згідно вимог ОПП «Економіка» освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 051 «Економіка». Важливою складовою переддипломної практики є підбір даних для написання магістерської роботи та апробація результатів аналітичних досліджень за її темою. Поставлена мета реалізується шляхом самостійного вивчення умов діяльності реальних підприємств (установ, організацій) та виконання студентами окремих виробничих завдань, обумовлених програмою.

Завдання переддипломної практики:

- вивчення загальної соціально-економічної ситуації в галузі на рівні регіону або України;
- ознайомлення з організаційною структурою підприємства (організації, установи) та характером діяльності;
- надання оцінки виробничо-господарським, соціально-економічним процесам, що відбуваються на підприємстві (в установі, організації);
- дослідження нормативно-правових джерел та потоків інформації, яка використовуються в процесі управління підприємством та діяльності економічних служб підприємства (установи, організації);
- надання оцінки наявній системі та використанням технологіям економічної діагностики діяльності підприємства, управління потенціалом підприємства;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 11

–збір та опрацювання матеріалів відповідно до теми наукового дослідження студента та індивідуального завдання;

–виявлення проблем в діяльності підприємства (установи, організації) за обраною темою дослідження;

–обґрунтування пропозицій щодо шляхів вирішення виявлених проблем.

В результаті проходження переддипломної практики у здобувачів освіти мають сформуватися наступні **компетентності**, визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

СК12. Здатність обґрунтовувати необхідність цифрової трансформації економіки та напрямів її застосування.

*Отримані знання стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 051 «Економіка»:*

ПРН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

ПРН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 12

ПРН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, досліджень та економіко-математичного моделювання та прогнозування.

ПРН10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

ПРН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН16. Визначати напрями та обґрунтовувати ефективні методи цифрової трансформації економіки.

2. Зміст практики

Базою переддипломної практики є підприємства та організації різних форм власності, органи державного управління; міжнародні корпорації та фірми; фінансові установи та інвестиційно-консалтингові компанії, на які студенти направляються згідно з наказом Державного університету «Житомирська політехніка». Студенти можуть самостійно з дозволу кафедри фінансів та цифрової економіки підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для затвердження шляхом написання заяви на ім'я завідувача кафедрою. Підприємство (установа, організація) – база практики, як правило, повинні бути об'єктами для написання кваліфікаційної роботи.

Програма переддипломної практики складається з двох частин:

Основна частина

- 1.1. Загальні тенденції розвитку галузі
- 1.2. Організаційно-економічна характеристика підприємства
- 1.3. Система оподаткування підприємства
- 1.4. Оцінка структури майна підприємства та джерел його формування
- 1.5. Аналіз грошових потоків
- 1.6. Діагностика фінансового стану підприємства
- 1.7. Оцінка системи формування витрат
- 1.8. Оцінка ефективності управління персоналом суб'єкта господарювання

Апробація кваліфікаційної роботи

- 2.1. Об'єкт дослідження та його характеристика.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 13

2.2. Інформаційне та нормативне забезпечення за проблематикою дослідження.

2.3. Виявлення проблем та напрямки удосконалення (за обраною тематикою).

2.4. Ресурсне забезпечення та ефективність запропонованих заходів за темою дослідження

Зміст по кожному структурному підрозділу програми практики розкривається у методичних рекомендаціях з проходження та захисту переддипломної практики.

3. *Форми та методи контролю*

Після закінчення терміну переддипломної практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми, у т.ч. індивідуального завдання. *Форма звітності здобувача вищої освіти за практику* – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівниками від бази практики та університету. Письмовий звіт разом з іншими документами подається на рецензування керівнику практики від Житомирської політехніки.

Звіт з переддипломної практики має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші.

Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти (з диференційованою оцінкою) в комісії. Формою контролю є диференційований залік.

Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених закладом вищої освіти.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедри фінансів та цифрової економіки, а загальні підсумки практики підводяться на вченій раді факультету бізнесу та сфери обслуговування.

4. *Вимоги до оформлення звіту*

Звіт з проходження переддипломної практики повинен містити наступні основні елементи:

- титульний аркуш;
- щоденник проходження практики (вкладений у файл);
- зміст;
- вступ;
- основна частина (складається з двох розділів);
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 14

Зміст включає в себе найменування всіх розділів із зазначенням номерів сторінок, на яких розміщується початок матеріалу кожного розділу. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Зміст звіту з практики має відповідати програмі практики.

У *вступі* зазначається місце проходження практики, терміни практики, мета та завдання проходження практики, її характерні особливості. Студент розкриває загальне значення переддипломної практики у підготовці кваліфікаційної роботи. Наводиться коротка характеристика підприємства. *Завдання* переддипломної практики відповідають програмі практики, що відображена в щоденнику. *Об'єктом практики* є господарська, фінансово-економічна, підприємницька, організаційна, науково-дослідна, управлінська та інші види діяльності підприємства, що обрано базою переддипломної практики.

Основні розділи присвячуються викладу матеріалу практики за питаннями, відміченими у змісті.

Висновки повинні містити основні підсумки проходження практики, узагальнення щодо результатів проведеної роботи.

Перелік додатків студент формує таким чином, щоб вони підтверджували виконану роботу. Наприклад, витяг із статутних документів, колективного договору тощо; Ф. 1 “Баланс (Звіт про фінансовий стан)”, Ф. 2 “Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)”, Ф. 1-ПВ (квартальна) “Звіт із праці” та інші.

Оформлення звіту повинно відповідати встановленим вимогам.

Основний текст звіту оформлюється шрифтом Times New Roman 14 з міжрядковим інтервалом 1,5. Відступ – 1 см.

Текст, що наводиться в таблицях та рисунках звіту, оформлюється шрифтом Times New Roman 12 з міжрядковим інтервалом 1,0, без відступу.

Назви таблиць і рисунків наводиться жирним шрифтом, слова “Таблиця 1” та “Рис. 1” – курсивом. Назви та номери стовпчиків в таблицях наводяться курсивом з вирівнюванням по центру. Назви рисунків вирівнюються по центру.

Звіт про проходження практики здається в терміни, визначені в Графіку роботи здобувачів вищої освіти.

5. Критерії оцінювання практики

Звіт з проходження переддипломної практики захищається студентом в комісії, призначеній завідувачем кафедри фінансів та цифрової економіки. До складу комісії входять керівники практики від університету та викладачі кафедри фінансів та цифрової економіки, які викладали студентам фахові дисципліни.

При оцінюванні практики враховується якість виконання звіту (основної частини, апробації кваліфікаційної роботи), характеристика керівника практики від підприємства (установи, організації) та його оцінка у щоденнику, якість

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 15

оформлення документів, результати процедури захисту звіту з практики. Особлива увага приділяється ставленню студента до роботи, своєчасності виконання програми практики, його самостійності, вмінню робити висновки та рекомендації.

Студенту, який не приступив до практики своєчасно з поважних причин, призначається проходження практики в інший період (відповідно до індивідуального графіку).

Розподіл балів при оцінюванні переддипломної практики керівником практики наведено в таблиці:

№ п/п	Елементи оцінювання	Кількість балів
1	Підтвердження проходження практики (відвідування) в щоденнику та охайне оформлення щоденника	10
2	<i>Зміст звіту з переддипломної практики та його захист:</i> виконано на 90-100% і захищено; виконано на 90-100% і не захищено, або на 75-89% і захищено; виконано на 75-89% і не захищено, або на 61-74% і захищено; виконано на 61-74% і не захищено, або на 60% і захищено; виконано менш ніж на 60% і не захищено.	70 - 56 55 - 44 45 - 34 35 - 24 25 - 1
3	Якість оформлення звіту з переддипломної практики	20
4	<i>Знімання балів:</i> несвоєчасна здача звіту з практики; недостатнє розкриття усіх необхідних питань.	10 10

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку (індивідуальний навчальний план) здобувача вищої освіти за підписами членів комісії.

Переведення отриманих балів в оцінку, яку комісія виставляє здобувачу вищої освіти на захисті:

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Бали
A	Відмінно	90 – 100
B	Добре	82 – 89
C		74 – 81
D	Задовільно	64 – 73
E		60 – 63
FX	Незадовільно	35 – 59
F		1 – 34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 07.01/051.00.1/М- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 16

III. Рекомендована література

1. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Державного університету «Житомирська політехніка», затверджене Наказом Державного університету «Житомирська політехніка» 26 червня 2020 р. № 284/од.

2. Науково-дослідна практика: Програма та методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійна програма «Економіка» (автори Ущাপовський Ю.В., Обіход С.В.), 2022. 29 с. Електронне видання (Протокол НМР №11 від 25.07.2022 р.). – Режим доступу: [https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/276620/mod_resource/content/1/ НАУКОВО-ДОСЛІДНА%20ПРАКТИКА.Методичка.pdf](https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/276620/mod_resource/content/1/НАУКОВО-ДОСЛІДНА%20ПРАКТИКА.Методичка.pdf)

3. Програма переддипломної практики та методичні рекомендації для складання звіту для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійна програма «Економіка». (автори: Обіход С.В., Овандер Н.Л., Ткачук В.О.), 2023. 61 с. Електронне видання (Протокол НМР №08 від 24.05.2023 р.). – Режим доступу: <https://learn.ztu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=176615>

4. Методичні рекомендації до виконання і захисту кваліфікаційної магістерської роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 051 «Економіка» (освітньо-професійна програма «Економіка») (автори: Обіход С.В., Ткачук В.О.), 2023. 44 с. Електронне видання (Протокол НМР №08 від 24.05.2023 р.). – Режим доступу: <https://learn.ztu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=177913>.